

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “ทัศนะของพนักงานต่อการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชั้นสอบสวน : ศึกษาเฉพาะกองบังคับการตำรวจนครบาล 7” ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักการเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน ศึกษาความรู้ความเข้าใจ และทัศนะของพนักงานสอบสวนต่อร่างพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน พ.ศ. ตลอดจนศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรค ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวนในอนาคต

การศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารทางวิชาการ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย และศึกษาประกอบกับทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยคดีอาญา การประนีประนอมข้อขัดแย้ง หลักการตามกระบวนการเชิงสมานฉันท์ การผันคดีอาญา แนวคิดเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ย หลักการสอบสวนคดีอาญาของพนักงานสอบสวน

กลุ่มประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ พนักงานสอบสวน ที่ปฏิบัติงานภายในสถานีตำรวจ ในสังกัดกองบังคับการตำรวจนครบาล 7 จำนวนทั้งหมด 156 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบ่งคำถามออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน พ.ศ. ส่วนที่ 3 เป็นการทดสอบทัศนะของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน พ.ศ. และส่วนที่ 4 เป็นการศึกษาถึงปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน แบบสอบถามได้หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของ Cronbach ก่อนเก็บข้อมูลจริง ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลได้นำมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบว่า แบบสอบถามที่สามารถเก็บรวบรวมได้ แล้วนำมาใช้ในการวิเคราะห์มีจำนวน 150 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.54 ของประชาชน โดยนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคม SPSS (Statistical Package for The Social Science) จากนั้นได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

Deviation) การหาความสัมพันธ์โดยใช้ค่าไคร์-สแควร์ (Chi-Square) โดยผลการศึกษาคอบคลุมประเด็นหลักต่าง ๆ คือ ข้อมูลพื้นฐานของประชากร ข้อมูลเกี่ยวกับการทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติใกล้เคียงข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน พ.ศ. ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติการใกล้เคียงข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน พ.ศ. และข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรคในการใกล้เคียงข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน นอกจากนี้ได้สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการสอบสวนจำนวน 2 ท่าน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกสนับสนุนผลการวิจัย โดยแต่ละประเด็นสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลพื้นฐานของประชากร

เพศ พบว่าเป็นเพศชายจำนวน 134 คน ร้อยละ 89.3 และเพศหญิง จำนวน 16 คน ร้อยละ 10.7

อายุ พบว่าอายุของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ระหว่าง 21-30 ปี คือร้อยละ 45.3 รองลงมา มีอายุระหว่าง 31-40 ปี คือ ร้อยละ 29.3 และร้อยละ 18.7 มีอายุมากกว่า 41-50 ปี

ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของพนักงานสอบสวน (สบ 1-3) ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 55.3 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมา มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาโท ร้อยละ 26.0 และร้อยละ 6.4 จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีและเนติบัณฑิตไทย ร้อยละ 16.7

ยศ พบว่ายศของพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ ร้อยละ 26.7 มียศพันตำรวจโท รองลงมา จำนวน 40 คน ยศร้อยตำรวจตรี ร้อยละ 26.0 มีจำนวน 39 คน และร้อยละ 20.7 ยศร้อยตำรวจโท มีจำนวน 31 คน

ตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นพนักงานสอบสวน (สัญญาบัตร 1) ร้อยละ 61.3 รองลงมา ร้อยละ 23.3 มีตำแหน่งเป็นพนักงานสอบสวน (สัญญาบัตร 2) และมีตำแหน่งเป็นพนักงานสอบสวน (สัญญาบัตร 3) ร้อยละ 15.3 ตามลำดับ

รายได้ พบว่า พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.3 มีรายได้ 20,001-30,000 บาท รองลงมา มีรายได้ เท่ากันคือ 10,001-20,000 บาทและ 30,001 ขึ้นไป ร้อยละ 19.3 และรายได้ ต่ำกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 10.0

สถานภาพสมรส พบว่าส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 58.0 สมรสแล้ว ร้อยละ 36.7 เป็นโสด และหย่าร้าง ร้อยละ 5.3

ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่สอบสวน พบว่า พนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ร้อยละ 58.0 ปฏิบัติหน้าที่ไม่เกิน 5 ปี รองลงมาร้อยละ 21.3 ปฏิบัติหน้าที่ 10 ปีขึ้นไป และปฏิบัติหน้าที่ 6-10 ปี ร้อยละ 20.7

ความรู้ความเข้าใจและระดับทักษะของพนักงานสอบสวน

ความรู้ความเข้าใจ

ผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับการไต่ถามคดีอาญาในชั้นสอบสวน พบว่าพนักงานสอบสวนส่วนใหญ่ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกฎหมาย และการสอบสวนที่เกี่ยวข้องกับการไต่ถามคดีอาญาในชั้นสอบสวน อยู่ในระดับมาก โดยส่วนใหญ่สามารถตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง 9-10 ข้อ ทั้งนี้เนื่องจากพนักงานสอบสวนกลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้ที่ปฏิบัติงานด้านการสอบสวนคดีอาญา ซึ่งจะต้องได้รับการศึกษาอบรมเกี่ยวกับข้อกฎหมาย และกระบวนการสอบสวนคดีอาญา ก่อนจะมาปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงระหว่างการทำงานปฏิบัติหน้าที่ และก่อนการเลื่อนตำแหน่ง ก็ยังต้องเข้าฝึกอบรม และผ่านการทดสอบความรู้ตามหลักสูตรที่กำหนด

ทักษะของพนักงานสอบสวน

ผลการศึกษาทักษะของพนักงานสอบสวนที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติไต่ถามข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน พ.ศ. พบว่าทักษะของพนักงานสอบสวนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับหลักการ และรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัติไต่ถามข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน พ.ศ. โดยเห็นด้วยกับประเด็นข้อตกลงและเงื่อนไขในการไต่ถามมากที่สุด รองลงมาคือกระบวนการและขั้นตอนในการไต่ถาม และความผิดที่ไม่มีการไต่ถาม คณะกรรมการไต่ถามระดับสถานีตำรวจ ความเห็นต่อการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติ ตามลำดับ

พนักงานสอบสวนมีความเห็นด้วยต่อการไต่ถามข้อพิพาทในคดีอาญาชั้นสอบสวน นั้น เนื่องจากเป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถยุติข้อพิพาททางอาญาในชั้นสอบสวน โดยไม่ต้องนำคดีขึ้นสู่ศาล โดยมีคนกลาง หรือคณะกรรมการเข้ามาเป็นผู้ทำการไต่ถาม โดยมีความเห็นว่าผลดีมากกว่าผลเสีย กล่าวคือ ลดการนำคดีขึ้นสู่ศาล ประหยัดเวลา และงบประมาณภาครัฐ ทำให้เหยื่อได้รับโอกาสในการเยียวยาโดยเร็ว และหากสามารถตกลงกันได้ไต่ถามชั้นสอบสวน ก็เป็นผลดีต่อตัวผู้กระทำผิดที่ไม่ต้องมีประวัติการต้องหาคดีอาญาติดตัว ทำให้ทุกฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ส่วนผู้ที่มาทำหน้าที่ไต่ถามควรแต่งตั้งขึ้นมาโดยเฉพาะ แยกจากพนักงานสอบสวนที่ปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ

ส่วนข้อพิจารณาในการไถ่เกลียดีจะต้องคำนึงถึงอัตราโทษ ความรุนแรงของพฤติกรรมที่ได้กระทำ ความสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณี การไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของสังคมส่วนรวม การยอมรับของชุมชน การรู้สึกยอมรับความผิด และการชดใช้เยียวยาผู้เสียหายตามเหตุผลของการร่างพระราชบัญญัติ ประเภทความผิดที่สามารถทำการไถ่เกลียดีนั้น เป็นความผิดต่อส่วนตัว ที่กฎหมายบัญญัติไว้ให้เป็นความผิดอันยอมความได้ และความผิดลหุโทษ ส่วนประเภทความผิดที่กำหนดให้เป็นความผิดอันยอมความได้เพิ่มเติม คือความผิดที่กระทำโดยประมาท และความผิดที่มีโทษจำคุกไม่เกินห้าปี ตามรายการทำร่างพระราชบัญญัติไถ่เกลียดีข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน พ.ศ. พนักงานสอบสวนกลุ่มตัวอย่างยังมีระดับความเห็นปานกลาง หรือยังไม่แน่ใจว่าควรจัดให้มีการไถ่เกลียดีหรือไม่

ปัญหาและอุปสรรค

พนักงานสอบสวนกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า การไถ่เกลียดีในรูปของคณะกรรมการหากมีคณะกรรมการมากเกินไป อาจมีปัญหาและอุปสรรคคือ เกิดความยุ่งยากในการประสานงานให้คณะกรรมการเข้ามาร่วมพิจารณาไถ่เกลียดีข้อพิพาท และการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ จะเป็นการเพิ่มภาระให้กับพนักงานสอบสวนมากยิ่งขึ้น ปัญหาภาพลักษณ์ของตำรวจกับความไม่เชื่อถือของประชาชน จะทำให้ขาดความเชื่อมั่นว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะทำหน้าที่ไถ่เกลียดีอย่างเป็นกลางได้จริงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย และปัญหาจากสังคมที่อาจไม่ยอมรับว่าผู้กระทำผิดจะปฏิบัติตามเงื่อนไขในการไถ่เกลียดีได้จริง นอกจากนั้นยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับประเภทคดีที่สามารถไถ่เกลียดีได้ และปัญหาด้านงบประมาณในการติดตาม สอดส่องดูแล เพื่อให้ผู้กระทำผิดปฏิบัติตามเงื่อนไขในการไถ่เกลียดี

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบการยอมรับ หรือปฏิเสธสมมติฐาน พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลเกี่ยวกับเพศของพนักงานสอบสวน มีความสัมพันธ์กันกับทัศนคติต่อร่างพระราชบัญญัติไถ่เกลียดีข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน พ.ศ. อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.5 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอื่น ๆ นั้นไม่มีความสัมพันธ์ต่อทัศนคติที่มีต่อร่างพระราชบัญญัติไถ่เกลียดีข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน พ.ศ. ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง “ทัศนะของพนักงานต่อการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชั้นสอบสวน : ศึกษาเฉพาะกองบังคับการตำรวจนครบาล 7” ทำให้ทราบถึงหลักการ และแนวทางการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน ทราบถึงทัศนะและความรู้ความเข้าใจของพนักงานสอบสวนต่อร่างพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน พ.ศ. และทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวนในอนาคต ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีข้อเสนอแนะดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบเกี่ยวกับหลักการและเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน พ.ศ.
2. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ควรจะแต่งตั้งพนักงานสอบสวน ผู้ทำหน้าที่เป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาโดยตรง โดยแยกจากพนักงานสอบสวนที่ทำการสอบสวนคดีอาญาตามปกติ เพื่อไม่ให้เป็นการเพิ่มภาระให้กับพนักงานสอบสวนมากเกินไป
3. กองบัญชาการตำรวจนครบาล กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง และกองบัญชาการตำรวจภูธร 1-9 ในฐานะที่เป็นผู้ปฏิบัติงานโดยตรง ควรจัดฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ตำรวจและบุคคลผู้ที่จะมาเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน ให้มีความรู้ และทักษะในการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และขึ้นทะเบียนผู้ผ่านการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการไกล่เกลี่ย
4. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณ เพื่อเป็นค่าตอบแทนแก่คณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท และค่าใช้จ่ายอื่นในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาทัศนะของพนักงานสอบสวนต่อการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทในชั้นสอบสวน ภายหลังจากร่างพระราชบัญญัติไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน พ.ศ. เมื่อมีผลบังคับใช้แล้ว
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทคดีอาญาในชั้นสอบสวน โดยแยกศึกษาเกี่ยวกับความผิดแต่ละประเภท
3. ควรศึกษาปัจจัยที่ทำให้การไกล่เกลี่ยคดีอาญาชั้นสอบสวนประสบความสำเร็จ โดยศึกษาในเชิงคุณภาพซึ่งจะได้รายละเอียดมากกว่า